

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONÁ.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ EGYLET
HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel, rendes tagdíja évi 200 lel, kispapoké, gazdatisztek és gazd. alk. részére 150 lel. A tagok az Erdélyi Gazdát 100 lel pótdíj ellenében kapják. ☺

A lapfelügyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó:

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 350 lel Negyed évre 100 lel
Fél évre 180 lel Egyes szám 7 lel

A gazdakörök szervezése.

Ujévi számunkban jeleztük volt, hogy a folyó évben a gazdakörök szervezését munkába fogja venni az E. G. E. miután, alapszabállyal jóváhagyattak. Felhívásunkra a falusi nép vezetői közül várakozáson felül nagy számmal jelentkeztek a közös munkában résztvenni óhajító jóérzésű munkatársaink, akiknek segítségével eddig számszerint 26 gazdakört sikerült megalkotni, illetve új életre kelteni és ezek jogi személyiségének elismerése érdekében az E. G. E. a törvényeséknél a szükséges lépéseket meg is tette. Eddig névszerint a következő községekben gazdaköröket jelentette be az E. G. E. a törvényszékhez: Ditró, Érkörtélyes, Gyergyóújfalu, Ipp, Kolozskara, Kalotadámos, Magyarfenes, Magyarszovát, Nagyborosnyó, Nyujtód, Nagysármás, Orbattelek, Páva, Székelytamásfalva, Végvár, Zselyk, Székelyszáldobos, Gagy, Tekerőpatak, Zabolá, Kide, Bikfalva, Avasújárós, Bölön, Felsőcsernáton.

10 gazdakör még nem küldte be a bejelentéshez szükséges iratokhoz bekért pótlást. Ezek névszerint a Bégamonostor, Bélfenyér, Disznajó, Érmihályfalva, Hosszufalu, Mezőkeszu, Magyarszentmárton, Nagybodófalva, Székelykocsárd, Tusnád községekben gazdakörök

Előkészületek folynak: Barót, Barcsaújfalu, Bihar, Bihardiószeg, Csikszentgyörgy, Hegyközszentimre, Harasztos, Jenőfalva, Magyargyermónostor, Misztótfalu, Páké, Székelyhid, Sepsimagyaros, Szilágyzovány, Szentkatolna, Tornyá, Tenke, Vámosgálfalva, Dióság, Gyergyóremete, Temesbuttyin, Ant, Sarmaság, Mehadia, Csikszereda, Székelybethlenfalva, Szentimre, Datk, Szentivány, Zovány, Szentegyházfalva, Kövend, Mezőpanit, vagyis 35 községben a gazdakör megalakítására.

Ezek a lefolyt 5 hónap számszerinti adatai. Nem nagyok a számok, de reméljük, hogy az év végéig a januári felhívásunkban jelzett 100 gazdakör meg fog alakulni. Ehez ezúttal is első sorban a Tisztelt Tagtársaink szives közreműködését kérjük.

A gazdakörök alakítása iránt egyesületünk titkári hivatalához naponta érkező érdeklődő sorokból azt a meggyőződést meritjük, hogy falusi földművelő népünk szomjuhozza a kultúrát, vágyik az előhaladásra, keresi vezetőit. Az E. G. E. anyagi eszközei igen szerények ahhoz, hogy minden községbe a központi megbízottját elküldje. A gazdakörök szervezésére és vezetésére vonatkozó tudnivalókat tartalmazó füzetét azonban szívesen megküldi és a megalakult gazdakörök egész éven át való foglalkoz-

tatására vonatkozólag egy külön utmutatást dolgoztat most ki, amelyet röviden rendelkezésére bocsát az új gazdakörök vezetőinek. Fogjunk össze a falusi magyar földművelő nép megszervezése érdekében és lankadhatatlan energiával és kitartással alakítsunk mindaddig évenként legalább 100 gazdakört, míg minden magyar falu népét gazdakörökbe tömöríthetjük.

A szőlőmunkák legkényesebbje.

(Szőlőválogatás, kötözés, gyomlálás.)

Irta: Dezső Miklós

Legelőször tisztában kell lennünk azzal, hogy mi a szőlő válogatás? Azon munka, amit Rajnavidéken csak az összes szőlőmunkálatokhoz *legjobban érő férfimunkással végeztek*, mert tökéletesen tisztában vannak azzal, hogy ezen munka helyes keresztül vitelétől függ a *termés mennyisége és minősége*. Nagyon kevés szőlősgazda és még kevesebb szőlőmunkás tudja azt, hogy a *szőlőnek két faja van*. Egyik éves hajtás termő, másik teljesen terméketlen. Tehát a jövő évre termő (magfa) kiválasztása a főcél, ezért a régi *válogatásnak* nevezték. Ezen munkával együtt járt régen is, ma is a jövőre termő hajtásoknak a karóhoz való kötözése és egyúttal a tőke töve körüli gyomok kitépése is, ez a *gyomlálás*. — Miután a két utóbbit bármelyik nő is jól elvégezheti, így a tulajdonképeni főcél: a válogatás is nőkre bízta. — Ezért vitatkozott két szomszéd földbirtokos, hogy egyiknek mindig szép termése volt, a másik mindig a fáját dicsérte és a szép vastag és nagy karikákban gyönyörködött csak, de termésre a lehető legkevesebb volt mindig, a szőlője elcsutkosodott, mert *minden évben* az oltás felett a múlt évben karikára kötött farészt fűrészszel levágta és a tőke fejből nevelt *szép kövér* hajtást 3—4 rügyes csapra vágatta, amiből a következő évben *szép, kövér, vastag* és *hosszú* hajtás nőtt és ezt karikára kötött, hogy teremjen. Ez a terméketlen szőlőfa. A rövid metszés = *fanevelés*. A hosszú metszés termése erőltetés, mert több a rügy, tehát nagyobb a valószínűség, hogy szőlőfűrtöt teremjen és különös, minél *kövérabb, vastagabb* az éves hajtás, annál *kevésbé termő*. — A szőlő, mint növény Noé Ararátja tájékán született, itt import növény, néha *tökéletesen érik* a fája, néha *nem*.

A gyümölcsfának is kétféle fája van. Ha egy nagyobb ágat lefűrészeltük, az ott

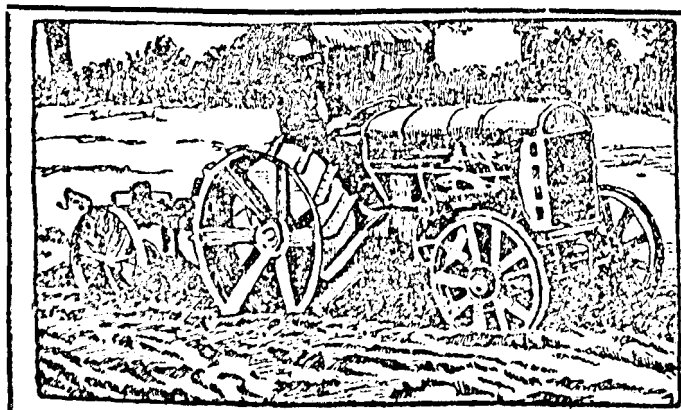
maradt rejtett rügyekből u. n. vízajtásokat nevel, melyek *kövérabb, vastagabb* és *dudvások*, így a szőlő fája is. — A gyümölcsfa vízajtása is idővel (évek múlva) termő fa (ág) lesz, így *szőlő* is, de nem egy-két év alatt. A gyümölcsfát per analogiam hoztam fel, mert azt sokan tudják, hogy terméketlen néhány évig. Mi a szőlőnél, már ha nem is mindig, de legelőször legalább is a második évben (tehát a múlt évi hajtás csapra metszett hajtásából nevelt) nőtt hajtásból várjuk a termést, de igen ritkán terem valamit is.

A termő hajtások a karika vállából nőnek, tehát a több évig csapra metszett hajtásokból. A karika vállán, esetleg 2 rügyes ugar-csapból, a karó közelében 2—2—2 rügy hajtásából hármát-négyet kiválaszt az, aki ért hozzá és a karóhoz köti jövőre karikának (magfának) valónak, a többi termő hajtást a fűrtök felett 2-3 levél meghagyásával — lecsipjük. Szándékosan irtam *e szót: lecsipjük*. — Sok helyen majd aratás felé, vagy legalább is akkor válogatnak, mikor a felső fűrt felett már 5—6 ik levél is látszik, sőt megnőtt már, tehát oltóval, késsel bekurizálják. Pedig az a helyes, ha körömmel lecsiphetik a felső fűrt felett a harmadik levélke (akkora, mint egy krajcár) felett. Mi ennek az előnye? ... Sok. — A termés korábban virágozik, mert hossz-irányú növény nincs, a megtakarított tápanyag az u. n. magfába megy, így a termés is a magfa is gyorsabban, tömörebben fejlődik, több ideje marad összel mindkettőnek a beérésre, ez pedig a szőlőnek mint import növénynek igen-igen lényeges pontja: tehát *főcél*.

Többen kiáltanak, mondván, az öreg elmaradt a világtól, a modern szőlőművelés már ezeken az ódságokon túl van!...

Felelek. — A tőkefej képzők tőkéi a 11—13-ik év után, úgy a 15—16 ik évben már rohamosan pusztulnak, ez az oltvány kereskedelmek igen-igen kedvező. — A szegény szőlősgazdának: halál. — Ültetéstől számítva 4 év a növekedés, azután 6—8 évig karikára kötve, száraz évek után termő karikáknak valók is nőnek, de nedves, esős év után a vízajtás hajtása is még csak vízajtás, tehát terméketlen a sebzése száma a tőke fején eléri a 3-ik, negyedik nagy sebet, próbálják meg, fűrészszeljenek próbára egy ilyen csutkás tőkefejet hosszába, meglátják az egyes fűrészvágás alatt a beszáradást, — tőkehalál okozóját.

A második feleletem. Tökéletesen belgázolt tény, hogy a törpe karikák alsó levelei a a talajt érik, a talaj pedig peronospora fertőzés, sokkal hamarabb meg lepi a peronos-

Legújabb típusu FORDSON TRAKTOROK

3731 gazdasági gépek és autók, HOFFER és SCHRANTZ cséplőgépek lerakata

„PERRY” cégnél. Cluj, Strada Regina Maria No. 2. ☺ Telefon 999. szám.

Ahol a mai naptól kezdve a gyár utasítására mélyen leszállított áron részletfizetésre szerezheti be gépszükségletét.

pora a levelet és a földre érő fűrtöt is, sőt a fűrtöt az esőtől felcsapott talaj bemocskolja, elrothasztja.

Harmadik felelet. A törpe korona alatt a kapás soha se láthatja a tőke nyakát és emiatt, — jól kapálni igyekezvén, — a kapájának élével takerítgatja, — 2-, 3-, 4, sőt 5 szőr is tapogtatja a gyomot és mindannyiszor szép kis sebet vág a tőke nyakába (kapabetegség.)

Negyedik feleletem. Hol van az az ember, aki évi pontos talaj- és talajfelszín-hőmérvével bebizonyítja nekem is, másnak is, hogy a törpe tőke alatt (hol mindig nyirkos, árnyékos) a talaj jobban felmelegszik és így nagyobb a talaj hővisszasugárzása. Azt hiszem a rajnai német tudja a fizikát és a magas szálvesszős mivelet alatt folyton költözködő árnyékolás mellett is kövel borítja be a talajfelszínét, a kő több hőt nyel el és jobb is és állandóbb is a hőkisugárzás, ami a fűrtöt jobban érleli.

A tőkefejre mivelők (pedig ez ma Erdélyben az uralkodó) vágjanak le egy szál olyan szép vastag, kövér karikának hagyott szálát és jó éles késsel csendesen hasítsák hosszába az ilyen vesszőt. A belsejében megtalálják a magyarázatot. A bütykök (rügyek) jó távol vannak egymástól. A béltok vastagabb, mint két felől is a fásrészt. A bütykökben (nodium) elzáró falat (diafragmát) nem találnak, az egész furulyának való. Kivülről is jól látszik (cirhus). Kacs v. kapocs nincs a kövér hajtáson. A rügyek léhák (üresek).

A karika vállából esetleg az ott közelben, az erdélyi czombmivelésű tőkéknek a karika válla körüli részén, hagyott egy-két 2 rügyes csapból nevelt maglákon van kapocs, ezt bántani, letépni ne engedjék meg sehol, ez fejlesztel teljese a diafragmát; az ilyen maglát ovatosan hosszába hasítva először keskeny béltokot és a kapocsnál jól fejlett diafragmát, valamint mogyoróbél alakú, jól fejlett rügyeket találunk. Az izületek rövidebbek, a bütykök jól fejlettek.

Azt már ezerszer hallottam, hogy elvéni hamar a tőke. T. i. vénülésnek nevezik a karika magasra nevelését. Végtelen egyszerű

orvossága van ennek. Először is a karikakötésnél soha se engedjék meg, hogy az éves fát kössék a karóhoz a karika vállánál, hanem közvetlen az éves fa alatti idősebb farész kössék karikázáskor a karóhoz, hogy a karika u. n. vállán az éves hajtás alsó 2—3 rügye legyen. Ezekből nőjön a magfa és a karikának hagyott (magfa) alatti csapból. Azért kell 3—4—5 magfát is hagyni, mert néha innen is nő dudvás magfa, az ilyen a karikázáskor igen könnyentörök. És még egy fő szabály az, hogy a karikáknak egymást keresztezni nem szabad. Így nem véntül a tőke, s esetleg 1 méter magasán a karika válla még nem magas. Ilyen karikázásnál, ahol a karika alsó széle legalább 30 cm-terre fenn van a talaj felszíne felett, ott a tőke árnyéka költözik, alatta a talaj mindenütt megszárad és a hőt jól vissza sugározza. — Erdély hegyalja régi, 40—50 éves tőkéknek méter magas válla volt, a szőlő sok volt, sáros, kitűnően beérett és tudvalevően mindig jelleges (fajjelleg) bor termelt, mert csak öreg tőkének van fajjelleges bora.

A székely gazdák megmentése.

Az E. G. E. a folyó évre — a rendelkezésre álló anyagi eszközök keretei között — programjába vette a gazdakörök alakítását. Az e téren beindított munkának már is meg van a gyümölcse, mert olyan széleskörű érdeklődést sikerült ezáltal az ügy iránt felkelteni, hogy alig telik el nap, amelyen ezügyben szóbeli vagy írásbeli megkereséssel ne fordulna a falusi nép az E. G. E.-hez.

A program megvalósításához első sorban is lelkes és az E. G. E. intencióit megértő és támogató munkatársakra van szükség a vidéken, akik önzetlenül dolgoznak és szélesebb látókörrel értékes megfigyeléseket közölnek. Ilyen mindnyájunk érdeklődésére számot tartó sorokat küldött be id. Siklody István gazdatársunk Székelybethlenfalváról, kinek sorait kivonatolva az alábbiakban közöljük:

„Tagok- és gazdakör tárgyában küldött b. körlevelére bátorodom jelezni, hogy ez irányban szívesen kezdenék valami tevékenységet, de a régi tisztán szakprogram erre nem elegendő. A közönség a régi hasonló mozgalmak eredménytelenségét tudva, nem lelkesedik érte. Új programra van szükség, amelyben a főszempont a mindenki megélhetése kell, hogy legyen.

A székelység itt és mindenütt nemcsak ma, hanem már régóta a megélhetésért valóságos viaskodást folytat. Az elszaporodás miatt a birtokok folyton elaprózódnak. A nép része oly törpe birtokokon gazdálkodik, amelyeken nem lehet megélni. Gyermekeit nem tudja felnevelni. Ha azok valahogy fel is nőnek, tanulatlanul és vagyontalanul kerülnek a világba s mint cselédek árasztják el a szomszéd vidékeket, hogy hosszabb-rövidebb szolgálat után családot alapítsa, tovább folytassák elődeik nyomorgását. Nem jobb a sorsa azoknak sem, akik a megélhetésre elegendő birtokkal rendelkeznek. Ezek, ha nagy ügyvel bajjal gyermekeiket ki is mivelik, — a legtöbb esetben vagyontalanul bocsátják az életbe s így azoknak is a sorsa, kevés szerencsés kivételen kívül, csak tengődés.

Ezen az, azt lehet mondani közelhetetlen-ségen nézetem szerint a falu megszervezése által lehet segíteni. Ez a megszervezés nem merülhet ki csupán a szakértelem terjesztésére irányuló tevékenységben, sőt ez határozottan másodrendűnek kell, hogy tekintessék, mert a közelhetetlenség oka nem csupán a szakértelem hiánya, hanem inkább a társadalmi, gazdasági gondatlanság és szervezetlenség.

A falu társadalmi, gazdasági megszervezése úgy történhetné, hogy a falu népe megélhetésének gondozását minden faluban néhány arra való ember kellene, hogy kezébe vegye. Ennek kellene minden egyes ember sorsát figyelem-

mel kíséni. Oda kellene hatnia, hogy a föld elaprózódása megszűnjék. Hogy az elaprózott birtokok a megélhetésre alkalmas birtoktestekké ismét összefüggővé válnak. Hogy a faluban önálló gazdák csak azok legyenek, akiknek elegendő birtokuk van. Hogy a népszaporulatnak az a része, amelynek elegendő birtok nem jut, iparos, kereskedő vagy egyéb pályára kiképeztesse s az életbelépéskor az életpályához szükséges anyagi eszközökkel ellátassék. Hogy a falusiak is kőházakat építsenek. Hogy az uzsora, perlekedés korlátoztassék. Hogy közintézmények ne öncélúak legyenek, hanem tényleg a közérdeket szolgálják. Hogy a közönség előmenetelét szolgáló új közintézmények is létesüljenek.

Az a néhány ember, aki a faluban efféle irányban dolgoznék nem a gazdakör maga, hanem annak csak egy szűkebb bizottsága lehetne; s ha gazdakörrel együtt a gazdasági egyesületbe tömörülve dolgoznék, ez csak előnyére válna.

Szeretnék hivatkozni a szászok példájára e tekintetben, akik között némi ilyesféle szervezkedés már régóta van. A szászoknál a szász egyház ennek a tűzhelye. Mi nem csinálhatjuk egyházi alapon, mert nekünk sok felekezetünk van. De az Erdélyi Gazdasági Egyesület alkalmas volna ilyen központtá lenni, melyhez az érdekeltek valláskülönbség nélkül csatlakozhatnának.

Egyesületünk már adott ki az idén egy füzetet dr. Nagy Endre tollából, mely magában foglalja a gazdakörök szervezésére, megalakítására és vezetésére szükséges tudnivalókat és jelenleg van munkában a gazdakörök működési programjának az összeállítása, mely széles alapokra fektetve fogja felölelni a teendőket. Id. Siklody Istvánnak a fenti sorait is figyelembe vesszük és hasonló értékes hozzászólásokat szívesen veszünk. Csakis ilyen önkéntes, önzetlen és jóakaratu munkával fogjuk elérhetni célunkat és minél előbb, minél több lelkes és értékes munkatársat tudunk a falu népének érdekében dolgozókat táborába toborozni annál rövidebb idő alatt és nagyobb területen fogjuk tudni elérni céljainkat, amelyek elérésében a sikeres választások után, reméljük, hogy a kormány is segítségünkre lesz.

Törvények, rendeletek.

A vízjogi törvény kiegészítése. A Monitorul Oficial folyó évi április hó 28-iki számában megjelent közlemény szerint a vízjogi törvény 72. és 73. cikkelyei helyébe a végrehajtási utasítás 72., illetőleg 73. cikkelyeinek szövege iktatott be. Ugyanis a vízjogi törvényben a díjak, amelyek a különféle vízhasználatok után fizetendők, nem voltak precizirozva, míg az újan beiktatott cikkelyek azokat a végrehajtási utasításban körülírt módon állapítják meg. E szerint évente fizetendő:

- a) rétek és termőföldek öntözése után havonként 20 lei,
- b) zöldséges kertek öntözése után havonként 150 lei,
- c) gőzgépek és exploziós motorok ellátására és hűtésére való berendezések lőerőnként 5 lei,
- d) malmok, fűrészek, ványolók és egyéb hajtóerőre berend. üzemek lőerőnként 30 lei,
- e) turbinákkal hajtott üzemek lőerőnként 60 lei,
- f) gyárak által gyártási célokra felhasznált másodpercenkénti 100 l. vizért 200 lei,
- g) fauszatásért köb- és kilométerenként 0.04 lei,
- h) tutajokért köbméterenként 1 lei.

A díjak a fennálló vízhasználatok után, amelyek a hajtóenergiák kihasználására szolgálnak, — visszamenőleg múlt évi január hó 1-étől esedékesek, de egyelőre nem hajtlanak be. Az újan kért vízhasználatok után az engedélyokiratban megállapított határnaptól számítatik az esedékesség. A létező és jelen törvény

A megerősítő gazdasági munkáknál
nélkülözhetetlen

a 60 év óta bevált és mindenütt használt

RWIZDA-féle Fluid

lovak lábainak ápolására, ha azokat
betegségektől meg akarjuk óvni.

Növeli a lovak teljesítő-
képességét és kitartását.

RWIZDA-féle marhapor

RWIZDA-féle sertéspor

Eredeti csak a RWIZDA felirással.

Máskülönbben értéktelen hamisítvány.

72. cikkelyében felsorolt vízhasználatok után járó díjak megállapíthatása végett kötelesek tulajdonosaik a hivatalos lapban (Monitorul Oficial) való hirdetés keltétől számított 3 hónapon belül a szükséges adatokat a vízügyi hivatalokkal (serviciul apelor) közölni. E hirdetményeket a helyi primáriák is tartoznak közhírré tenni. Az adatokat be nem jelentő birtokosok kétszeres díjakkal és késedelmi kamattal rovatnak meg.

Egyébként utalunk a *Hann Ferdinand ny. műszaki tanácsos fordításában* megjelent „Az új román vízjogi törvény és végrehajtási utasítása” című füzetre, mely kapható minden könyvkereskedésben és lapunk kiadóhivatalában. (Ára 100 lei.)

Egyleti élet.

Tagdíjnyugtázás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő összegek küldettek be e héten:

2000 L. alapító tagdíjat fizetett: Manaszl Gyula Klopodia. — 1925. évre 50 L. tagdíjat fizetett: Sipos Sándor Sárköz. — 1925. évre 100 L. tagdíjat fizetett: Hangya Szentegyházassalú, Klein Gyula Borhid, Balássy Sándor Abránfalva, id. dr. Gyertyánfy László, ifj. dr. Gyertyánfy László Gyér. — 1925. évre 100 L. E. G. E. pótdíjat fizetett: Sipos Sándor Sárköz, Klein Gyula Borhid, Balássy Sándor Abránfalva, id. dr. Gyertyánfy László Gyér. — 1926. évre 200 L. tagdíjat fizetett: Gazdák Bizt. Int. rt. Arad (800 L.) Hangya Szentegyházassalú, Muzsnay Ferenc Mezőszengyel, Tóth István Hldvég, Lázár Simon Torda (kamai), Klein Gyula Borhid, dr. gr. Bethlen László Bethlen, ifj. dr. Gyertyánfy László Gyér. — 1926. évre 150 L. tagdíjat fizetett: Kertész Béla Gyergyószentmiklós, Sipos Sándor Sárköz, Szilágyi Jenő (100 L.), Szacsavay Domokos Szentiván (100 L.). — 1926. évre 100 L. E. G. pótdíjat fizetett: Manaszl Gyula Klopodia, Hangya Szentegyházassalú, Szilágyi Jenő, Szacsavay Domokos Szentiván, Muzsnay Ferenc Mezőszengyel, Tóth István Hldvég, Lázár Simon Torda, Klein Gyula Borhid, Balássy Sándor Abránfalva, dr. gr. Bethlen László Bethlen, ifj. dr. Gyertyánfy László Gyér.

Előadások a cukorrépa-termelésről.

Az E. G. E. Cukortermelési Szakosztályának felkérésére dr. Páter Béla gazdasági akadémiai c. igazgató folyó évi május 30. napján Székelykocsárdon és Felvinczen a cukorrépa-termelés nagy érdeklődése mellett előadást tartott. A felvinczi előadás alkalmából a marosdécsi gazdák azzal a kívánságokkal fordultak előadókhoz, hogy a Szakosztály Marosdécsén is rendezzen előadást. A Szakosztály örömmel tesz eleget gazdatársaink kívánságának, annyi- val is inkább, mert e kívánságról a tanulni és haladni vágyás jeleit látja.

Irodalmi Szemle.

A legelők és a rétek ápolásáról.

Megjelent az Erdélyi Gazdasági Egylet Könyvkiadó vállalatának kiadásában.

Az erdélyi mezőgazdálkodás alapját az állattenyésztés képezi, amely ugy minőségi és mennyiségi tekintetben hosszú időn keresztül első rangú helyet foglalt el. Ennek a fejlett állattenyésztésnek alapjául az erdélyi legelők és rétek szolgáltak, amelyek a természetes téli és nyári takarmányt szolgáltatták. Utóbbi években Erdély hírneves állattenyésztése főleg minőségileg igen sokat súlyodt, amiben nagy szerepe van annak is, hogy gazdaközösségünk a rétek és legelők ápolására megfelelő gondot nem fordított és ennek következtében azoknak hozama lényegesen megcsökkent.

Erre a fontos körülményre hívja föl a gazdaközösség figyelmét az E. G. E. Könyvkiadó Vállalatának kiadásában megjelent a „Legelők és rétek ápolásáról” című füzet.

Ma, amikor a birtokreform végrehajtása következtében nagy kiterjedésű területeken

új községi legelőket alakítanak és ezzel újabb nagy kiterjedésű területek kerülnek közvetlenül az állattenyésztés szolgálatába, különösen kisgazda közönségünk nem nélkülözheti a legelők fentartására, azok javítására és ápolására vonatkozó ismereteket, de másfelől a várható állatállomány-megnövekedés következtében azok téli takarmánnyal való ellátásában a természetes szénatermő területek kezelését és ápolását is ismernie kell. Ezek az ismeretek azonban nemcsak kisgazdákra nézve, hanem nagyobb birtokosainkra is nélkülözhetetlenek.

A fent jelzett füzet első felében a legelők javításáról, ápolásáról, trágyázásáról, fásításáról, azok célszerű használásáról, a közlegelők kezeléséről szól, amely részeket célszerűen egészíti ki a bukaresti földművelésügyi miniszterium legelőügyi igazgatósága által kiadott községi legelők kezelésére vonatkozó utasítás. A füzet második része a rétek javításáról, lecsapolásáról, öntözéséről, trágyázásáról, ápolásáról, új rétek beállításáról és azok felújításáról szól. Megrendelhető az E. G. E. titkári hivatalában, Kolozsvárt, Atilla-u. 10.

Vegyes közlemények.

A mezőgazdasági kamarai szenátor választások. Máj. 30-án folyt le a IV. ker. mezőgazdasági kamarai szenátor választás Kolozsváron. 210 választó közül leszavazott 180. Távolmaradását kimentette 16, igazolatlannul távolmaradt 14. A leadott szavazatok a következőképpen oszlottak meg: Dr. *Moldován Valér* tordai ügyvéd, nemzeti párti 75, *Martinovits* Constantin gazd. ak. tanár, kamarai ig., 64, dr. *Schaser* Gyula volt alispán, egyezményes párti 41.

Eszerint tehát dr. *Moldován Valér* került be a szenátusba az erdélyi kamarák képviselőiben. *Moldován Valér* Tordán képviselői mandátumot is nyert. Hogy a két tisztség közül melyiket tartja meg, még nem tudjuk. A kormány-magyar és szász kisebbségi egyezményes párti listán szereplő dr. *Schaser* Gyula mellett a kisebbségi választók híven kitartottak. A szavazatok nagy része azonban a nemzeti és liberális párti jelöltek között oszlott meg. *Martinovits* Constantint mint értékes szakférfit is támogatták hívei, míg dr. *Moldovánt* a nemzeti pártiak többségben levő, szervezett egysége segítelte győzelemre.

Reméljük, hogy dr. *Moldován Valér*, mint jogász is igyekezni fog a mezőgazdaság érdekeit legjobb tudásával szolgálni.

Itt említjük meg, hogy *Marlinovits C.* azon a címen, hogy a felfüggesztett fogarasmegyei kamara tagjai is szavaztak, *Moldován* megválasztásának megsemmisítését és új választás kérését.

Felozlatják a mezőgazdasági kamarákat. A napilapok hirtétele szerint a kormány tervbe vette a mai 62 kamara felozlatását és ezek helyett új területi beosztással 12 új kamarát alakítana. Erdély három kamarai körletre oszolna. A kamarák kiegészítő szervei volnának a vármegyei mezőgazdasági bizottságok. A gazdatársadalom önkéntes és kötelező társulás formájában való megszervezése, úgy látszik, egyaránt nagy és nehéz feladat, pedig az országnak egy néprétege sincsen erre jobban reászorulva, mert nagy tömegünk dacára, erejét nem tudja érvényesíteni. Garofid akcióképességét ismerjük. Reméljük, hogy az akadályokat végre leküzdí és működésre képes és alkalmas kamarákat fog létesíteni, amelyekbe tartalmat is fog tudni önteni.

A határon még a régi exportdíjakat szedik. Egyesületünkhöz panasz érkezett a gazdák köréből, amely szerint a vámhivatalok még ma is a régi magas export illeteket fizetetik meg. A panaszok alapján érdeklődünk a kolozsvári kerületi állattenyésztési igazgatóságnál a kormányknak ez irányú intézkedése fe-

lől és azt a választ kapjuk, hogy semmi hivatalos értesítés ez ügyben nem érkezett e hó 4-ig. Távirali uton interveniáltunk a kormány-nál, kérve a vámhivataloknak a vámok leszállításáról való értesítését, de lapzártáig választ nem kaptunk.

Földhitelintézet Kolozsváron. Folyó évi január 17-én Kolozsváron egy földhitelintézet alapítását előkészítő értekezletet tartott az erdélyi földbirtokosok egy kisebb csoportja *Oonisor* Viktor egyet. tanár, *Raifu* Domokos bankigazgató és Domokos Ernő bankigazgató földbirtokosok vezetése mellett. A tanácskozá-sok eredményeképpen elhatározták a *Kolozsvári Földhitelintézet*, mint polgári társulat megszervezését és egy részvényjegyzés felhívást bocsátottak ki a földbirtokosokhoz. A részvénytársaság célja, hogy a földbirtokosok hitelszükségletük kielégíthetése érdekében közvetlenül is kölcsönösen támogassák egymást. Az 1923 évi földhitelintézetekről szóló törvény ad alapot ilyen szervezkedéshez, mely egyrészt igen sok előnyt biztosít az ilyen alakulatoknak más részvénytársaságokkal szemben, másrészt korlátozza a kölcsönök után számítható kamatlábak nagyságát is. Ez az új alakulat abban különbözik egyéb kereskedelmi részvénytársaságoktól is, hogy nincsen megkö-tött alaptőkéje, hanem az folyton gyarapodik a kölcsönvevők számának növekedésével és hogy *ügyfelei csak részvényesek lehetnek*.

A törvény a megalakuláshoz legalább 100 földbirtokos által, kiknek adóalapon számított vagyona legalább 50 millió lei, legalább 20 millió lei alaptőke jegyzését követeli meg, de csak 20%, vagyis 4 millió lei befizetését kell kimutatni a működési engedély kérésekor. A jegyzések azóta is folynak és rövidesen meg fog tartatni az alakuló közgyűlés. Az ügy iránt közelebbről érdeklődő gazdatársaknak az E. G. E. titkári hivatala készséggel nyújt felvilágosítást, hol részvényjegyzések is eszközölhetők. A részvénytársaság megalakulása esetén 12—14% os kölcsönököt nyújthatna a gazdákknak.

Az erdőkitermelési szerződések ellenőrzése. Az erdélyi és bánági erdők kitermelésének ellenőrzésére bizottság alakult, mely a szerződések felülvizsgálatával bízott meg. A bizottság tagjai: *Pantazi E.* ügyvéd, *Tipein* Sever semmitőszéki bíró, *Catargi B.* a Casa Padurilor igazgatója és dr. *Savu* Jenő ügyvéd. A bizottság működését megkezdte, hivatali székhelye Bukarest (Casa Padurilor.) Sajnálattal látjuk, hogy a bizottságnak csak egy erdészeti szakképzettséggel bíró tagja van.

A „Fauna minta-baromfitelepe helyet kapott. A földművelésügyi miniszterium, a „Fauna” baromfi tenyésztő egyesület részére Kolozsvár közelében 5 hold területet adományozott azzal a céllal, hogy ott egy minta baromfi- és házinyulftenyésztő telepet létesítsen. Reméljük, hogy a földhöz pénzt is ad majd a kormány, mert a tenyésztők-től szedett tagdíjak a telep létesítésére nem elegendők. A telep építkezéseire és berendezéseire a folyó évben még nem kerülhet sor.

Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület a vármegye 10 községében tartott a közelmuliban gazdasági előadásokat. Az egyesület az ősz folyamán állat- és terménykiállítás rendezni, amelynek előkészületei jelenleg vannak folyamatban.

A Szatmármegyei Gazdasági Egylet memoranduma A földművelésügyi miniszter erdélyi körületében Szatmáron pünkösdi vasárnapján programbeszédet mondott. Ez alkalom kapcsán a Vármegyei Gazdasági Egylet küldöttsége memorandumot nyújtott át a miniszternek. A memorandum reámutat a mezőgazdaság válságos helyzetére és kéri a helyzet szanalását, a gabonafélék, állat, bor és gyapju kiviteli vámjának eltörlését, a gazdákknak nemes vetőmaggal és apaállatokkal való ellátása végett

mintagazdaságok felállítását, továbbá, csikó- és szüzgulya legelők, szőlőoltványtelepek, állami gyümölcsfa iskolák létesítését. A miniszter a memorándumot átvette s megígérte, hogy minden lehető megtesz a sérelmek orvoslása érdekében.

Az időjárás 1926. évben. Az 1926. évre Grimm, a híres német csillagász a következőket jósolja: **junius 6—15:** A hőmérséklet emelkedik, zivatar, eső, majd hűvös, aztán ismét hirtelen meleg. **16—20:** Szép idő nagy meleggel. Közben eső, zivatar gyors lehüléssel. **21—26:** Hideg esős időjárás, csak a 2 utolsó napon áll be valami javulás. **26—30:** Kezdetben meleg, később eső és szél. **julius 1—5:** Kezdetben kellemes meleg, majd szél és eső, a hőmérséklet azonban nem csökken. **6—10:** Szép idő, nagy forróság, helyenként zivatar. **11—15:** Az időjárás viharos és hideg lesz, később felmelegedik, végre szép idő. **16—20:** Változó, hideg és nedves. **21—25:** Esős időjárás. **26—31:** Szép idő nagy forrósággal. **Augusztus 1—5:** Szép idő állandóan emelkedő hőmérséklettel. Ebbe a periódusba esik az év legmelegebb napja. **6—10:** Állandóan esős, rossz idő. **11—15:** Eső, jégeső és zivatar. **16—20:** Nedves, de meleg idő. **21—26:** Szép, meleg időjárás. **26—30:** Zivatar, mégis nagyrészt szép idő. **Szeptember 1—5:** Szép, meleg idő, később hideg és esős, ködös és nedves. Utolsó napokban nagy hőség uralkodik. **11—15:** Az idő szép, meleg marad. **16-tól 20-ig:** Heves zivatarok esővel. **21—25:** Hideg viharos időjárással kezdődik, később mindinkább szebb és melegebb, végre **16—30-ig:** kellemes időjárás nagy hőséggel. A két utolsó napon nagy lehülés. **Október 6—10:** Valamivel melegebb idő, mely egész hó végéig tart, végre hideg időjárás, nemsokára ezután megjön az első hó. **November 1—10:** Kezdetben hideg, lassanként melegebb. **6—10:** Nedves, ködös időjárás, amely mégis felmelegedik. Ez eltart 16-ig, azután újból hidegebb és havazás. Ez így tart a hónap végéig. **December** első napjai hidegek és ködösek. Majd havazás, mely eltart 16-ig. Azután ismét emelkedik a hőmérséklet és kellemes időjárásra számíthatunk. A két utolsó napon hideg, majd ismét hó. Az időjárás viharos, 22-ike körül kellemes. **10—31:** Újból emelkedik a hőmérséklet.

Időjárás: A botfalusi cukorgyár meteorológiai állomásának megfigyelése szerint a maximális légnyomás 720.3 volt május hó 13-án. A minimum 709.0 volt május 11-én. A legnagyobb meleg +25.8° C. volt május 4-én. A legkisebb +2.5° C. volt május 4. és 9-én. Az átlagos hő +13.35° C. volt. A legnagyobb csapadék 13.5 mm. volt május 8-án. A csapadék egész havi mennyisége 70.0 mm. volt. A csapadékos napok száma 16.

Jégverések. Gazdasági tudósítónk jelenti, hogy Vasasszentiványon, Ördögösfúzesen, Kecsedon, Felvincen és Bágyonban kisebb jégverés volt. Ez alkalommal is felhívjuk gazdáink figyelmét a biztosítás fontosságára. („Gazdák” Általános Biztosító Rt.)

A marosvásárhelyi mezőgazdasági kamara pályázatát hirdeti a kamara igazgatói állására. A pályázók kéréseit folyó évi június 20. napjáig kötelesek beadni. A kéresekhez a következő mellékletek, szükségesek: 1. Születési bizonyítvány. 2. Állampolgársági bizonyítvány. 3. Oklevél. 4. Katonai bizonyítvány. Az állásra mezőgazdasági akadémiát, erdőszeti és állatorvosi főiskolát végzett egyének pályázhatnak.

Az erdélyi utak megjavítása, új utvonalak kiépítése. Hivatalos jelentés szerint a közmunkügyi miniszter tervbe vette az erdélyi és bánáti utak megjavítását és új utvonalak kiépítését. Először az árvíz által megrongált Déva—Brád—Abrudbánya, Gyulafehérvár—Topánfalva, Kolozsvár—Szászrégen—Tölgyes közti vonalak megjavítását veszik munkába. Ezt követőleg kezdetét veszi a Tövis—Mogos—Ab-

rudbánya közti utvonal kiépítése. A közmunkügyi miniszterium részletes programot dolgozott ki az árvizek pusztulásának megakadályozásáról és szó van a Maros hajózhatóvá tételéről is. Utolsó ideje volna az utak rendbehozatalának, mert a megrongált helyeken a magánosok szántóföldjén bonyolították le ma is az országút forgalmát.

Guano telep Hunyad megyében. A napi lapok arról adnak hírt, hogy Hunyad megyében Pui állomáshoz közel egy gazdag guano-telepet fedeztek fel. Egyesületünkhez a telep anyagából már a múlt évben küldtek be mintát vizsgálatra. Eszerint a telep anyagának — úgy amint van — mesterséges trágyázásra való felhasználása nem lesz rentabilis, mert nagy viztartalma miatt a szállítási költségek magasak. Megszáritott állapotban való szállításhoz ez a nehézség megszűnne. A telep kiaknázására részvénytársaság van alakulóban. Minden esetre figyelemmel fogjuk kísérni a fejleményeket.

A borexport előkészítése. A kormány a kivitel általános elősegítése kapcsán tervbe vette a borkiviteli lehetőségek javítását. A szükséges előmunkálatok már folyamatban is vannak. Felbecsülték bortermő vidékeink termésmennyiségét s konzultációnkat megkapták az utasítást, hogy a borexport külföldi lehetőségeiről sürögösen tegyenek jelentést.

Erdőink pusztulása az ellenőrzés hiánya miatt. Az erdőtermelési vállalatok munkálatainak ellenőrzése az állam részéről mind ez ideig nem részesült kellő figyelemben. Ennek tulajdonítható az a szomorú — mondhatni — katasztrófális eredmény, amelyről erdő igazgatóság (Casa Pădurilor) statisztikai munkálatainak eredményeképpen beszámol. Amint értesülünk, a földmivelésügyi kormány elhatározta a legszigorúbb ellenőrzés bevezetését. Felülvizsgálják az üzemtervek betartását. S a vétkeseknek talált vállalatoktól követelik a kiszáritott területek újraerdősítését.

Nyersbőrlefejtőgép. Érdekes ajánlatot tett egy francia gépgyár a bukaresti nagyvágóknak. A nyersbőrlefejtés gondosabb és racionálisabb keresztülvitelére a nyugati országokban egy villanyáramhajtású nyersbőrlefejtőgép van használatban. A francia cég felajánlotta, hogy rendelkezésére bocsátja a nagyvágóknak a szükséges gépmennyiséget, melynek értékét a géppel lefejtett bőrökért elért értéktöbbletből részletenként törlesszenek. A tárgyalások folyamatban vannak. Hír szerint a gyár képviselője Erdély és Bánát nagyobb városaiba is el fog látogatni. A bőröknek a jobb lefejtésből származó magasabb értéke bizonyára befolyást fog gyakorolni az állatárakra is.

Nagy jégeső. Múlt hó 27-ikén Kolozsvár közelében a feleki telőn, a Magyaritepen és Győrfalván nagy jégeső volt, mely nagy károkat okozott. Nem tudjuk elég nyomtatékkal hangsúlyozni, hogy ne mulasszák el gazdátársaink szépnek ígérkező termésük biztosítását. A már egyszer jégverte termést a biztosító intézet nem fogadja el pótbiztosításra. Legelőnyösebb feltételek mellett biztosíthatunk az E. G. E. erkölcsi támogatása mellett működő „Gazdák” Bizt. Int. R. T.-nál, melynek minden városban, sőt csaknem minden községben van képviselője.

Alkalmazást keres tanult géplakatos és fém-
esztergályos, akinek gőzgépek kezelésére is képesítése van. Cim kladóhivatalunkban.

PIAC

Országos vásárok.

1926. június hó 14.-én: Alsóbajom, Avasujváros, Batonya, Déva, Hégen, Szelistye, Szentágota. — 15.-én: Billéd, Gyergyószentmiklós, Nagykomlós, Perjámos. — 16.-án: Körösbánya, Köröspatak, Ujarad, Zalatna. — 17.-én: Bágyon, Brád, Darloc, Élesd. — 18.-án: Klszető, Magyarberkesz, Szászbanyika, Végvár. — 19.-én: Temesrékás. — 20.-án: Cserjámos, Józseffalva, Modos, Szászcánád.

A szénkéreg ára. Sokáig nem lehetett szénkéneget kapni Erdélyben. Most Zalatnán ismét kapható. Ára: 28.700 lei tonnánként, vagyis 10 m. mázsánként ab Zalatna.

Rézgálic árak: 98—99%-os 35.000, 85—86%-os 32.000 lei per tonna ab Nagy-bánya. Detailárak Kolozsvárt 38—42 lei között váltakoznak.

A gabonapiacra nagyobb hullámvás nem történt. A terméskilátások jók.

Az árak ab feladóállomás:

	Erdélyben	Bánátban
Buza — — —	1030—1040	1030—1040
Rozs — — —	680—700	630—650
Zab — — —	580—600	580—600
Tengeri — —	510—520	505
Sörárpa — —	650—680	
T. árpa — —	560—570	

Kukoricában június végére 530—535 lej-
keves kötés volt.

Az E. G. E. kiadásában megjelent könyvek és egyéb nyomtatványok árjegyzéke.

1. ár, ha a füzetet személyesen veszi meg;
2. ár, ha a füzet árát előzetesen beküldi és egyszerű postal küldés mellett, a füzet megérkezéseért felelősséget nem vállalunk.
3. ár, ha a füzet árát előzetesen beküldi ajánlott és felelős postal küldéssel.
4. ár, ha a füzetet utánvétel küldjük meg.
Megrendelések azok értékével együtt az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári hivatala (Cluj—Kolozsvár, Str. Andrei Mureşan 10.) címre küldendők. Öt példányon felüli füzetmegrendelés esetén 25 százalékos engedmény.

	Lei
1. Réti János. A trágyáról, a trágyázásról.	5 6 12 16
2. Gáspár J.: A kaszálók és legelők ápolása	20 21 27 31
3. Virág Elek: Sertésenyésztés és hizlalása	20 21 27 31
4. Tormay Béla. A borjú fölneveléséről.	5 6 12 16
6. Hauer Géza. A fejőstehénről.	5 6 12 16
7. Hensch Árpád. A szántás-vetésről.	5 6 12 16
17. Ásványi Lajos. A vörös lóhere természetéről.	8 9 15 19
19. Herényi: A nyers takarmányok eltevése.	5 6 12 16
20. K. Vörös S. A gazdaságok berendezéséről.	5 6 12 16
21. Marx Ferenc. A kosárfűz termelése.	5 6 12 16
22. Kovácsy B. Házi állataink takarmányozása.	5 6 12 16
30. Nemes István: Az öntözés.	5 6 12 16
36. Jakab L. Állataink egészségének gondozása.	10 11 17 21
38. Cserháti S. A gyomok kártékonytsága.	5 6 12 16
43. Ikafalvi. Szőlőművelésről.	5 6 12 16
46. L'Hullier I. A káposzta-félék termesztése.	5 6 12 16
47. Dr. Balntner F. A mezőgazd. szeszgyárak.	5 6 12 16
52. Dr. Barna. A kenyéradó növények ellenségei.	10 11 17 21
54. Dr. Péter. Vadontermő gyógynövények gyűjtése.	10 11 17 21
56. Dr. Cséser Lajos: Kalauz a falusi gazdasági társadalomtudományban.	10 11 17 21
57. Szász Ferenc. Tejgazdaság, Sajt készítés.	15 16 22 26
58. Jászberényi András. Tejgazdaság, vaj készítés.	15 16 22 26
59. Cséser Gyula. Az utak és terek fásítása.	5 6 12 16
60. Dr. Szentkirályi Ákos. Erdély juhja.	40 41 47 51
61. Dr. Péter B. A gyógynövénytermesztés.	10 11 17 21
Dr. Nagy E. A gazdakörök szervezéséről	10 11 17 16
Hágtatási jegyzék darabja.	5 6 12 16
Hágtatási és borjászati jegyzék darabja.	5 6 12 16
Törzskönyvelési lap tehenek és bikák részére	5 6 12 16
Próbafejési napló darabja.	5 6 12 16
Napszámjegyzék 100 oldalas.	20 21 27 36
Napszámjegyzék 50 oldalas.	15 16 22 26
Napszámjegyzék 16 oldalas.	5 6 12 14
Szegődménylevél darabja.	3 4 10 16
Gazdakör alapszabálya darabja.	5 6 12 11
Mezőgazd. kamaráról szóló törvény.	10 11 17 21
Az állattenyésztésről szóló törvény.	10 11 17 21

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvétele.
Cluj-Kolozsvár, Piata Unirel (v. Mátyás király-tér) 7.
Alaptőkéje: 25.000.000 Tartalékok: cca 24.200.000
Fiókjai: Désen, Dicsőszentmártonban, Gyulafehérváron és Marosvásárhelyen. — **Affiliált intézetek:** Nagyenyed, Torda, Székelyudvarhely, Szászrégen, Nagybánya. — **Árúraktárak a vasúti állomások mellett.** — Betéteket elfogad, váltókat leszámít, átutalásokat teljesít, mindenféle bankszerű üzletet előnyösen végez. Safe deposit. — Engedélyezett devizahely.